

Tutkimusaineistojen tietosuoja vahvistuu

Tilastokeskus tulee tekemään muutoksia tutkimusaineistojen luovuttamisen käytäntöihin. Muutosten tarkoituksena on parantaa aineistojen ja tutkimuksen tietosuoja. Tilastokeskus järjesti tutkijoille Teams-tilaisuuden, jossa esiteltiin suunnitelmia tulevista muutoksista. Tilaisuus oli jatkoa 17.9.2024 pidetylle tilaisuudelle, jossa käytiin läpi taustoja muutostarpeille.

Tietosuoja ja käytön edistäminen

Tilastokeskuksen tehtävänä on edesauttaa tieteellisen tutkimuksen tekemistä vastaamalla mm. yliopistojen tutkijoiden tietotarpeisiin. Samalla sillä on velvollisuus huolehtia tietoaineistoissa olevien henkilöiden, yritysten ja muiden organisaatioiden oikeudesta tietosuojaan. Nämä velvoitteet tulee sovittaa yhteen tietojen luovuttamisessa, vaikka ne voivat olla osittain ristiriitaisiakin. Tietojen tehokkaan ja nopean käyttöön saamisen lisäksi on tärkeää, että luottamus tiedon hyödyntämisen vastuullisuuteen säilyy jatkossakin.

Tutkijapalveluiden tietosuojakäytännöt -projekti

Tietosuojakäytänteiden parantamiseksi on käynnissä projekti, jossa tavoitteena on aineistojen luovuttamiseen ja käsittelyyn liittyvän tietosuojan vahvistaminen sekä tutkijapalveluiden palvelukyvyn ylläpitäminen muuttuvassa tilanteessa. Projektissa on kiinnitetty huomiota erityisesti siihen, miten haettava aineisto ja tietojen käsittelyn perusteet kuvataan. Tilaisuudessa esiteltiin luonnos ns. aineistomäärittelylomakkeesta, jonka avulla tutkijan olisi jatkossa yksinkertaisempaa kuvata tutkimuksen tavoite ja perustella tarvitsemansa aineiston saanti siten, että Tilastokeskuksen käsittelijä saa kerralla päätöksentekoon tarvittavat tiedot.

Tietosuojan vahvistaminen tarkoittaa myös sitä, että jatkossa suurilta tutkimushankkeilta voidaan edellyttää tietojen käsittelyä aiempaa pienemmissä osakokonaisuuksissa. Näin vältetään tilanne, jossa mahdollisesti useilla kymmenillä tutkijoilla on pääsy kaikkeen hankkeen dataan, vaikka heillä olisi tarve vain osalle aineistoista.

Suunnitellut muutokset edellyttävät myös ohjeistusten päivittämistä ja tarkentamista sekä tutkijoille että Tilastokeskuksessa sisäisesti. Projektissa selvitetään myös mahdollisuuksia aineistojen käsittelyyn osallistuvien tutkijoiden luotettavuuden arvioinnin keinojen vahvistamiseen.

Jatkon suunnitelmat

Tietosuojakäytänteiden suunnitelmia tarkennetaan kesän aikana ja etsitään ratkaisuja tutkijoilta saatujen palautteiden pohjalta. Tavoitteena on vahvistaa suunnitelmat lokakuun loppuun mennessä ja muutosten suunniteltu käyttöönotto on talvella 2025 – 2026.